

Doniyor kitobi — O‘ttiz Beshinchi qism

Payg‘ambarlik Tuzilmasini Ochildirish: Uilyam Millerning Idroki va Armageddonga Yetaklovchi Uch Vayronkor Hokimiyat

Jeff Pippenger

2023-12-30

“Oxirzamon”da, 1798-yilda, Doniyor kitobi, aniqrog‘i, Ulay daryosi orqali ifodalangan vahiy muhrdan ochildi. Bu vahiy 1844-yil 22-oktabrda tergov hukmining boshlanishini e‘lon qildi. O‘sha haqiqatning poydevoriga aylangan oyat Doniyor kitobining sakkizinchi bobi, o‘n to‘rtinchi oyatidir. Xabarning muhrdan ochilishini anglash uchun tanlangan xabarchi Uilyam Miller vahiy bilan bog‘liq barcha haqiqatlarni hech qachon to‘liq tushunmagan, biroq u o‘ziga topshirilgan ishni bajo keltirdi.

Miller bashoratli Kalomni tadqiq qilishni boshlaganida, Muqaddas Kitob ichida ko‘rsatilib, belgilab qo‘yilgan bashoratni talqin qilishning ayrim qoidalarini anglab yetdi. Bu qoidalar kodlashtirildi va Uilyam Millerning Talqin Qoidalari sifatida belgilandi. Bu qoidalar ilhom tomonidan tasdiqlangan bo‘lib, yakshanba qonuni paytida ijroiylar hukmning boshlanishini e‘lon qiladiganlar foydalanadigan qoidalar sifatida ko‘rsatilgan. Miller Muqaddas Kitobni o‘rganishni Muqaddas Kitobning boshidan boshlaganini va o‘sha paytda ko‘rib chiqayotgan narsasini tushungan sari faqat oldinga qarab davom etganini guvohlik bilan bildirgan. Bu yondashuvdan osongina ko‘rish mumkinki, Miller tan olgan ilk vaqt-bashorat, ya‘ni u 1844-yilda bajo bo‘lgan deb belgilashi kerak bo‘lgan xabarga daxldor bo‘lgan bashorat, Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi “yetti vaqt” edi.

Ilhom bizga shuni ma‘lum qiladiki, farishta Jabroil boshqa muqaddas farishtalar bilan birga Millerning ongini yo‘naltirgan, xuddi Jabroil Daniyor, vahiy olgan Yuhanno va Muqaddas Kitobdagi barcha payg‘ambarlarning ongini yo‘naltirgani kabi; chunki Jabroilga Shayton boy bergan vazifa berilgan edi. Jabroilning vazifasi Shaytonning birinchi nomi — Lyutsiferda ifodalangan bo‘lib, bu “nur keltiruvchi” degan ma‘noni bildiradi. Jabroil Millerga bashoratli nurni olib keldi, va u nurga itoat etib, 1844-yil 22-oktabrda tergov hukmining ochilganini e‘lon qilgan xabarni taqdim etdi.

Orqaga nazar tashlash, Uilyam Millerning ishini tushunishni istaganlarga, yaqinlashib kelayotgan hukm xabarini jamlash borasidagi uning faoliyati uchun kalit bo‘lib xizmat qilgan bashoratli Kalomga oid ayrim idroklar unga berilganini anglash imkonini beradi. Ana shu kalitlardan biri uning bashoratdagi tatbiqda bir kun bir yilni ifodalaydi, degan haqiqatni anglagani edi. Yana biri esa, u kashf etgan bashorat yo‘nalishlarini joylashtirish va o‘zaro muvofiqlashtirish uchun qo‘llagan bashoratli tuzilma edi. Bu tuzilma Xudoning xalqiga va Xudoning ma‘badiga vayronagarchilik keltirgan ikki shaytoniy kuchga asoslangan edi. Millerning barcha kashfiyotlari qadimgi Isroil davridan to Masihning Ikkinchi kelishigacha izchil ravishda avval majusiylilik, so‘ng papachilik tarixini ifodalagan, va shu tariqa Xudoning ma‘badi hamda Xudoning xalqini oyoq osti qilgan bashoratli tuzilma ustiga joylashtirilgan edi.

O'sha bashoratli tuzilma unga 1844-yil 22-oktyabrni hukmning boshlanishi sifatida belgilash uchun zarur bo'lgan har bir haqiqatni aniq aniqlash imkonini berdi. Ammo bu haqiqat cheklangan edi, chunki u bashorat tarixida majusiylik va papalikdan keyin kelgan uchinchi ta'qib qiluvchi hokimiyatni ko'ra olmas edi. Uning bu haqiqatni ko'rishi zarur emas edi, chunki uning vazifasi 1844-yil 22-oktyabrni e'lon qilishdan iborat edi, va uchinchi ta'qib qiluvchi hokimiyatga doir nur o'sha sanadan keyin muhrdan chiqarilar edi.

Uning bashoratli tushunchalarini avval butparast Rimning, so'ng esa papalik Rimining vayron qiluvchi ikki qudrati tuzilmasiga muvofiqlashtirishi bilan bog'liq holda, u Doniyor kitobida "kundalik" deb tarjima qilingan so'z butparastlikning va/yoki butparast Rimning ramzi, deb tushungan edi. "Kundalik" deb tarjima qilingan "tamid" so'zi Doniyor tomonidan besh marta qo'llanadi. U har doim Miller to'g'ri ravishda papalikni ifodalaydi deb tushungan bir ramz bilan bog'liq holda ishlatiladi. "Kundalik" bilan doimo bog'liq holda uchraydigan papalik ramzi ikki ramz orqali ifodalanadi. Qanday bo'lsin, papalik hokimiyatining ushbu ikki ramzi ikkalasi ham papalikni ko'rsatadi, ammo shunga qaramay, Doniyor "kundalik" deb tarjima qilingan "tamid" so'zini qo'llaganida, u har doim papalik ramzi bilan birga va undan oldin ishlatilgan. Millerning Doniyor kitobidagi "kundalik" haqidagi tushunchasi, uning butparastlikdan keyin papalizm keladigan vayron qiluvchi ikki qudratga asoslangan deb ko'rgan tuzilmasining poydevoriga aylandi. Millerning Doniyor kitobida "kundalik"ni butparastlik deb belgilashi Adventizm ichida ulkan bahs-munozaraga aylanishi taqdir qilingan edi; bu esa 1888-yilda boshlangan Adventizmning ikkinchi avlodidan boshlab yuzaga keldi.

Miller 1844-yil 22-oktabr haqidagi tushunchaning tarkibiy qismi bo'lgan birinchi bashoratli haqiqatni — Levilar kitobining yigirma oltinchi bobidagi "yetti vaqt"ni — kashf etdi va bu 1863-yilda rad etilgan Millerning o'rnatilgan haqiqatlaridan birinchisi bo'ldi. O'sha rad etish Adventizmning birinchi avlodini boshlab berdi; aynan o'shanda ular Laodikiya sahrosida sarson yurishni boshladilar. Ikkinchi avlod 1888-yildagi Minneapolis Bosh Konferensiyasida boshlandi va u yerda yuz bergan isyondan keyingi oqibatlarda 1901-yilda Millerning "kundalik"ni butparastlik deb aniqlaganini rad etishga qaratilgan shaytoniy ish boshlandi. "Kundalik"ning to'g'ri tushunchasi, Millerning "kundalik" haqidagi to'g'ri qarashiga qarshi ilgari surilayotgan nuqtai nazar "osmondan quvilgan farishtalar" tomonidan keltirilganini ta'kidlagan payg'ambar ayolning o'limidan keyingina to'liq chetga surildi. To'liq rad etish uchinchi avlod davrida, taxminan 1931-yillarda sodir bo'ldi. Uchinchi avlod 1919-yilgi Muqaddas Kitob Konferensiyasidan ko'p o'tmay W. W. Prescott tomonidan yozilgan The Doctrine of Christ nomli kitobning nashr etilishi bilan boshlangan edi. 1919-yilda uchinchi avlod boshlandi va 1957-yilda Questions on Doctrine nomli kitob nashr etilguniga qadar davom etdi.

Millerning ishi Habakkukning ikki lavhasi (1843 va 1850-yillardagi kashshof jadvallar) ustida mustahkamlanib, ravshan qilib qo'yilgach, Rabbiiy shundan keyin butparastlik va papalikdan so'ng keladigan, hamda Xudoning xalqini ham quvg'in qiladigan yana bir — uchinchi, vayron qiluvchi hokimiyat borligi haqidagi haqiqatni ochib bera boshladi.

"Butparastlik orqali, so'ng esa Papalik orqali, Shayton ko'p asrlar davomida Xudoning sodiq guvohlarini yer yuzidan yo'q qilib tashlash maqsadida o'z qudratini ishga soldi. Butparastlar

ham, papachilar ham bir xil ajdaho ruhi ta'siri ostida edilar. Ular faqat shu bilan farq qilar edilarki, Papalik Xudoga xizmat qilayotgandek ko'rinish berib, yanada xavfli va shafqatsizroq dushman edi. Romanizm vositasida Shayton dunyoni asir qildi. Xudoning deb e'tirof etilgan jamoati bu aldanish saflariga tortib ketildi va ming yildan ortiq vaqt davomida Xudoning xalqi ajdahoning g'azabi ostida azob chekdi. Papalik esa o'z qudratidan mahrum etilib, ta'qibni to'xtatishga majbur bo'lganida, Yuhanno ajdahoning ovozi aks ettirish va o'sha shafqatsiz hamda kufrona ishini davom ettirish uchun ko'tarilayotgan yangi bir hokimiyatni ko'rdi. Jamoatga va Xudoning qonuniga qarshi urush olib boradigan oxirgi hokimiyat bo'lmish bu kuch qo'zidek shoxlari bor bir hayvon bilan ramziy ifodalangan edi. Undan oldingi hayvonlar dengizdan chiqqan bo'lsa, bu esa yerdan chiqdi; bu, o'zi bilan ramziy ifodalangan xalqning tinch yo'l bilan yuksalishini bildiradi. 'Qo'ziga o'xshash ikki shox' Qo'shma Shtatlar Hukumatining tabiatini, uning ikki asosiy tamoyili — respublikachilik va protestantlikda ifodalangan xususiyatini juda yaxshi ifodalaydi. Bu tamoyillar bizning millat sifatidagi qudratimiz va ravnaqimizning siridir. Dastlab Amerika qirg'oqlaridan boshpana topganlar papachilikning takabbur da'volaridan va podshohlik hukmronligining zulmidan xoli bir yurtga yetib kelganlaridan quvondilar. Ular fuqarolik va diniy erkinlikning keng poydevori ustiga bir hukumat barpo etishga qat'iy ahd qildilar." Signs of the Times, 1899-yil 1-noyabr.

Miller uchinchi quvg'in qiluvchi hokimiyatni ko'ra olmadi, va shu sababli uning tuzilmasi, o'z ishini ado etish uchun mutlaqo mos bo'lsa-da, to'liq emas edi. Opa White Miller Xudoning tanlangan xabarchisi bo'lganini, o'z ishida Ilyos va Yahyo cho'mdiruvchi tomonidan timsollanganini, o'z ishiga chaqirilishida Elishay tomonidan, va o'limida Muso tomonidan timsollanganini ko'rsatadi. Muqaddas tarixda farishtalar ularni tiriltirish uchun qabr boshida kutib turgani ko'rsatilgan sharhga sabab bo'lganlar ozdir, ammo bu Miller haqidagi sharhdir. Uning ishi o'zi ko'tarilgan tarix tomonidan cheklangan bo'lgani Millerga nisbatan kamsituvchi bayonot emas, balki agar uning ishi Xudoning bashoratli Kalomining haqiqiy nurida ko'rib chiqiladigan bo'lsa, tan olinishi zarur bo'lgan haqiqatdir.

Millerga muayyan, farishtaviy yo'l-yo'riq berildi; bu unga avval butparastlik, so'ng papalikdan iborat vayron qiluvchi ikki kuchga asoslangan bashoriy andozani qurish imkonini berdi. Shu sababli, ana shu ikki kuch amalga oshirgan vayronagarchilikdan keyingi tarixni ko'rsatgan bashoratlar Miller tomonidan noto'g'ri tushunildi. Biroq bu noto'g'ri tushunishlarning birortasi ham Habakkukning ikki muqaddas lavhasiga kirib bormadi; o'sha lavhalarda Millerning xizmati orqali barpo etilgan poydevorlar tasviriy ravishda ifodalangan edi. Shuning uchun ilhom 1843 yilgi jadval haqida uning Rabbiyning qo'li bilan yo'naltirilganini qayd eta oldi.

"Rabbiy menga 1843 yilgi jadval Uning qo'li bilan yo'naltirilganini va undagi hech bir qism o'zgartirilmassligi kerakligini ko'rsatdi; raqamlar U istagandek ekanini ko'rsatdi. Uning qo'li ayrim raqamlardagi bir xatoni yopib, yashirib turgan edi, shundayki, Uning qo'li olib tashlanmaguncha, hech kim uni ko'ra olmas edi.

"Shundan keyin men 'Kundalik'ga oid masalada shuni ko'rdimki, 'qurbonlik' so'zi inson donoligi bilan qo'shib qo'yilgan bo'lib, matnga tegishli emas; va Rabbiy hukm soati haqidagi faryodni e'lon qilganlarga bu masalaning to'g'ri tushunchasini bergan. 1844 yildan oldin, birlik mavjud bo'lgan paytda, deyarli hamma 'Kundalik'ning to'g'ri talqini borasida yakdil

edi; ammo 1844 yildan beri, chalkashlik ichida, boshqa qarashlar qabul qilindi, va buning ortidan zulmat hamda chalkashlik keldi.” Review and Herald, November 1, 1850.

Miller tomonidan farishtalar yo‘l-yo‘rig‘i ostida jamlangan haqiqatlar Rabbiiy tomonidan boshqarilgan edi va 1843 yilgi jadvalning ma‘qullanishi doirasida ilhom, Millerning “kundalik” butparastlikni anglatadi, degan tushunchasi to‘g‘ri ekanini o‘z ichiga olgan edi. “Kundalik” deb tarjima qilingan ibroniycha “tamid” so‘zi Doniyor kitobida besh marta uchraydi va u har doim vayron qiluvchi ikki kuchning o‘zaro munosabatini — avval butparastlikni, undan keyin esa papalikni — ifodalaydi.

Millerning “doimiy”ni butparastlikning ramzi sifatida tushunishi, u qo‘llagan bashoratli tuzilmada mutlaqo zarur edi, chunki butparastlikdan keyin papalik kelishi o‘rtasidagi izchil bog‘liqlik u anglashga yo‘naltirilgan barcha bashoratlarni o‘zaro muvofiqlashtirishda uning tayanch nuqtasiga aylandi.

“Oxirzamon chog‘i”da, 1798-yilda, Doniyor kitobi muhrdan yechildi, va Opa Uayt advent harakatining “markaziy ustuni” hamda “asosi” deb ta’riflagan asosiy parcha Doniyor kitobining sakkizinchi bobi, o‘n to‘rtinchi oyati edi.

Boshqa barcha oyatlardan ustun ravishda Advent imonining ham poydevori, ham markaziy ustuni bo‘lgan Muqaddas Yozuvdagi bayonot shunday edi: “Ikki ming uch yuz kecha-kunduzgacha; shundan keyin muqaddas makon poklanadi.” [Doniyor 8:14.] Ulug‘ Kurash, 409.

O‘n to‘rtinchi oyat o‘n uchinchi oyatga javobdir, va savolning kontekstisiz bu javob ma’nosizdir.

Shundan so‘ng men bir muqaddas zot gapirayotganini eshitdim, va boshqa bir muqaddas zot gapirayotgan o‘sha muayyan muqaddas zotga dedi: “Doimiy qurbonlik, vayron qiluvchi gunoh va muqaddas maskan bilan lashkarni oyoq osti qilinishga topshirish haqidagi vahiy qachongacha davom etadi?” U menga dedi: “Ikki ming uch yuz kecha-kunduzgacha; shundan keyin muqaddas maskan poklanadi.” Doniyor 8:13, 14.

Ushbu ikki oyat 1798-yilda, “oxirzamon”da Doniyor kitobi muhrdan yechilganda yuzaga kelgan bilimning ortishini ifodalovchi ramzdir. O‘n uchinchi oyat Miller o‘zining bashoratli andozasini qurgan ikki vayron qiluvchi kuchni ko‘rsatadi. Miller o‘n uchinchi oyatdagi “kundalik”ni butparastlik, “vayronalikning gunohi”ni esa papachilik deb belgilagan. Farishtalar Millerga anglatgan bashoratli andoza tarixda 1798-yilda kelgan bilimning ortishini ifodalovchi shu ikki oyatda ko‘rsatilganini anglash muhimdir. Shunga qaramay, Millerga bashorat sahnasiga keyin chiqib, Xudoning xalqini quvg‘in qiladigan navbatdagi kuchni ko‘rish berilmagan edi.

«Ikki shoxli maxluqning ajdarho og‘zi borligini, uning qudrati boshida ekanini va farmon uning og‘zidan chiqishini ko‘rdim. So‘ngra Men fohishalarning Onasini ko‘rdim; ona qizlar emas, balki ulardan alohida va farqli edi. Uning kuni bo‘lgan va o‘tib ketgan, uning qizlari esa, ya’ni protestant mazhablari, keyin sahnaga chiqib, ona azizlarni quvg‘in qilganida unda bo‘lgan ayni ruhiyatni namoyon etishlari kerak edi. Men shuni ko‘rdimki, ona hokimiyatda pasayib borgan sari, qizlar o‘zib borgan va tez orada ular bir vaqtlar ona amalga oshirgan

hokimiyatni amalga oshiradilar.» Spalding and Magan, 1.

Millerning uchinchi kuchni ko'ra olmaganligi uni shunchaki noto'g'ri bo'lgan xulosalarga majbur qildi. Miller Vahiy kitobining o'n uchinchi bobidagi dengizdan chiqqan maxluqni majusiy Rim, yerdan chiqqan maxluqni esa papalik Rimi deb belgiladi. Uning Vahiy kitobining o'n yettinchi bobiga nisbatan qo'llanmasi ham papalizmning ikkinchi vayron qiluvchi kuchidan nariga cho'zilgan bashoratli tarixni ko'ra olmaganligi sababli nuqsonli edi. Shu bois, Miller Doniyor bashoratidagi Rim kuchini aniqlaganida, ularni ikki bosqichda namoyon bo'lgan bitta kuch sifatida ko'rib chiqdi. Bu o'sha paytda ham, hozir ham to'g'ri bir qo'llanishdir, biroq bu unga Muqaddas Kitob bashoratidagi shohliklarni Rim bilan ifodalangan to'rtinchi shohlikdan nariga o'tadigan bir narsa sifatida tushunishga to'sqinlik qildi. U Rimning to'rtinchi shohligi ikki bosqichga ega ekanini, ya'ni majusiy Rim va papalik Rimi sifatida ifodalanganini ko'rdi va aniqladi, biroq papalik Rimi ayni paytda beshinchi shohlik ekanini va undan keyin oltinchi shohlik kelishi lozimligini ko'ra olmadi.

Doniyor kitobining ikkinchi bobida milleritlar Muqaddas Kitob bashoratidagi beshinchi shohlik unsurlarini to'rtinchi shohlik bilan birlashtirdilar. Asosiy darajada ularning tatbiqi to'g'ri edi, biroq to'liq emas edi, chunki Muqaddas Kitob bashoratidagi shohliklarning birinchi ishorasi shohliklarning oxirgi ishorasiga muvofiq kelishi kerak, negaki Iso, Alfa va Omega sifatida, har doim oxirni boshlanish orqali tasvirlaydi. Ketma-ket keladigan ikki shohlik o'rtasidagi farqni ko'ra olmaslik Miller uchun Vahiy kitobining o'n ikkinchi bobi butparastlikni (ajdarho), Vahiy kitobining o'n uchinchi bobidagi dengizdan chiqqan hayvonni esa papalikni (hayvon), Vahiy kitobining o'n uchinchi bobidagi quruqlik hayvonini esa murtad protestantizmni (soxta payg'ambar) aniqlab berayotganini anglashni imkonsiz qildi.

Miller Vahiy kitobining o'n ikkinchi va o'n uchinchi boblarida ajdarho, hayvon va soxta payg'ambarni ketma-ket keladigan uchta shohlik sifatida ko'ra olmadi; shu bois u, o'zining bashoratga oid mantiqiga ko'ra, bu ikki bob dunyoni Armageddonga yetaklaydigan uchta kuchning ketma-ket tasviri emas, degan xulosani qabul qilishga majbur bo'ldi. Millerga berilgan nur uning avlodi uchun mukammal nur edi, va uning avlodi o'sha nur bilan sinaldi.

Uch vayronkor kuchning (ajdarho, maxluq va soxta payg'ambar) nuri "oxirzamon"da, 1989-yilda, Future for America'ga berildi. Daniel kitobining Sovet Ittifoqining qulashi bilan, Daniel kitobining o'n birinchi bobi qirqinchi oyatining amalga oshishi orqali muhrdan yechilgan parchasi uchinchi farishtaning nuri edi, holbuki Millerga birinchi farishtaning nuri berilgan edi. Daniel kitobining o'n birinchi bobidagi so'nggi olti oyat Future for America harakatining poydevori va markaziy ustuni sifatida ko'rildi, va Daniel kitobining o'n birinchi bobi qirqinchi oyati o'sha nurni xuddi Daniel kitobining sakkizinchi bobi o'n uchinchi va o'n to'rtinchi oyatlari Millerchilar harakatida muhrdan yechilgan nurni umumlashtirgani kabi umumlashtiradi.

Oxirzamon vaqtida janub podshohi unga qarshi turtinib chiqadi; shimol podshohi esa aravalari, otliqlari va ko'p kemalari bilan unga qarshi quyundek bostirib keladi; u mamlakatlarga kirib boradi, toshib o'tadi va o'tib ketadi. Daniel 11:40.

Oyat 1798-yildagi “oxirzamon”da janub shohi bilan shimol shohi o‘rtasida boshlangan urushni ko‘rsatadi. Janub shohi o‘sha ayni yilda papalikka halokatli jarohatni yetkazgan ateistik Fransiya ifodalar edi. Bu yerda papalik shimol shohi sifatida tasvirlangan. Payg‘ambarlik ma’nosida 1798-yildagi Fransiya Doniyor kitobining yettinchi bobidagi o‘n shohlikdan biri edi. O‘sha o‘n shohlik butparast Rimni ifodalaydi, butparast Rim esa ajdahoni ifodalaydi. Papalik (shimol shohi) mahluqni ifodalaydi. Oyat boshida halokatli jarohat yetkazilgan shimol shohi (papalik) oxir-oqibatda janub shohiga (ateizm shohiga) qarshi javob qaytarishini ko‘rsatadi. Papalik chindan ham javob qaytargan paytda, ateizm shohi Fransiya davlatidan Sovet Ittifoqi konfederatsiyasiga ko‘chgan edi. Fransiya bitta millat edi, biroq oyatda papalik janub shohiga qarshi javob qaytarganida, janub shohi sobiq Sovet Ittifoqi kabi “mamlakatlar” deb ko‘rsatilgan edi.

Shimol podshohi (papalik) javob zarbasini berganida, u bilan birga “aravalar”, “otliqlar” va “ko‘p kemalar”ni olib keldi. Aravalar va otliqlar harbiy qudratning ramzlari, kemalar esa iqtisodiy qudratning ramzlaridir. Sovet Ittifoqini qulatilish maqsadida papalik bilan nopok ittifoq tuzgan kuch Qo‘shma Shtatlar edi, va Vahiy kitobining o‘n uchinchi bobida Qo‘shma Shtatlarning ana shu ikki kuchi uning qurol kuchi va iqtisodiy bosim orqali dunyoni papalik hokimiyatining belgisini qabul qilishga majbur etish qobiliyati sifatida ko‘rsatilgan. Odamlarga bu belgisiz oldi-sotdi qilish taqiqlanadi, va bundan tashqari, bu belgisiz odamlar o‘limga mahkum etiladi.

Qirqinchi oyat ajdarhoni (janub shohi), mahluqni (papalik) va yolg‘on payg‘ambari (Amerika Qo‘shma Shtatlari) bevosita aniqlab beradi. 1989-yildagi “oxirzamon vaqti” uchun asosiy oyat dunyoni Armageddonga olib boradigan uchta vayron qiluvchi kuchni aniqlaydi, xuddi Millerchilar harakatining asosiy oyatlari avval butparastlik, so‘ng papalikdan iborat ikki vayron qiluvchi kuchni aniqlaganidek.

Oyat janub shohi bilan shimol shohi o‘rtasidagi jang bilan boshlanadi. Oyatning boshida (1798) janub shohi g‘olib keladi, biroq oyatning o‘zida shimol shohi javob zarbasini beradi va janub shohi ustidan g‘alaba qozonadi. Oyatning boshlanishi shimol shohi bilan janub shohi o‘rtasidagi jangni belgilaydi, va oyatda mujassam bo‘lgan xabarning yakunida shimoliy va janubiy shohlar o‘rtasidagi ayni o‘sha jang tasvirlanadi, ammo natijalari teskari bo‘ladi. Boshlanish 1798-yilda “oxirzamon”ni belgilagan edi, yakuniy jang esa 1989-yilda “oxirzamon”ni belgilaydi. Oyat o‘zining yozma guvohligi ichida Alfa va Omega — ibtido va intiho muhrini mujassam etadi.

Oyatning amaldagi tarixi 1989-yilda Sovet Ittifoqining qulashidan keyin ham davom etib, qirq birinchi oyatdagi yakshanba qonunigacha yetib boradi. Yakshanba qonuni paytida zamonaviy Bobilning uch tomonlama ittifoqi tezkor voqealar ketma-ketligi orqali yuzaga keltiriladi. Shunday qilib, qirqinchi oyat 1798-yilda o‘limli jarohat yetkazilganda va Tir fohishasi unutilganda boshlanadi. Oyatda ifodalangan tarix qirq birinchi oyatdagi yakshanba qonunida to‘liq nihoyasiga yetadi; o‘sha yerda o‘limli jarohat tuzaladi va Tir fohishasi esga olinadi. Boshlanish va tugashning muhr-belgisi nafaqat oyatda uchraydigan matnning o‘zida, balki oyat ifodalaydigan butun tarixda ham yozilgandir. Oyat shunday bashoratli tuzilmani ko‘rsatadiki, u shunchaki majusiylilik (ajdarho) va papachilikka (yirtqich hayvon) emas, balki dunyoni Armageddonga olib boradigan uch vayron qiluvchi hokimiyatning tuzilishiga asoslanadi.

Millarning bashoratli asoslari Xudoning tergov hukmining kelganini e'lon qilgan edi, Future for America'ning bashoratli asoslari esa Xudoning ijro etuvchi hukmining kelganini e'lon qiladi. 1989 yildagi "oxirzamon vaqti"da, Sovet Ittifoqining qulashi paytida Doniyor kitobining o'n birinchi bobidagi so'nggi olti oyat muhrdan yechilgach, uch bosqichli sinov va poklanish jarayoni boshlandi. 1798 yilda muhrdan yechilgan Ulay daryosi haqidagi vahiy to'g'ri tushunilishi uchun, Miller faqat majusiylik va papalikni ko'rib, murtad protestantlikni ko'rmaganining farqi to'g'ri anglab olinishi lozim.

Biz ushbu mulohazani keyingi maqolada davom ettiramiz.

"Bizda boy beradigan vaqt yo'q. Oldimizda og'ir zamonlar turibdi. Dunyo urush ruhi bilan junbishga kelgan. Yaqinda bashoratlarda aytilgan musibat manzaralari ro'y beradi. Doniyor kitobining o'n birinchi bobidagi bashorat deyarli to'liq bajo bo'lishiga yetib kelgan. Bu bashoratning bajo bo'lishida yuz bergan tarixning ko'p qismi takrorlanadi.

"O'ttizinchi oyatda shunday bir kuch haqida so'z yuritiladi: 'o'ttizinchi oyatdan o'ttiz oltinchi oyatgacha iqtibos keltirilgan.'"

"Ushbu so'zlarda tasvirlanganlarga o'xshash manzaralar sodir bo'ladi." Manuscript Releases, 13-son, 394.